

УДК 352/354-1

О. Гуненко

МУНІЦИПАЛЬНІ АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Розглянуто теоретичні напрацювання щодо сутності понять “послуга”, “публічна послуга”, “муніципалітет”, “муніципальна послуга”, “адміністративна послуга”. Визначено ознаки адміністративних послуг та особливості їх надання органами місцевого самоврядування. Визначено поняття “муніципальна адміністративна послуга”.

Ключові слова: послуги, муніципальні послуги, адміністративні послуги, публічні послуги, органи місцевого самоврядування, органи державної влади, муніципалітет.

Реформування місцевого самоврядування, що проводиться в Україні, спрямоване на створення та підтримку сприятливого життєвого середовища для громадян, захисту їх прав, реалізації їх інтересів, надання якісних та доступних публічних послуг із максимальним наближенням їх до споживачів. Муніципальні послуги є вагомою частиною публічних послуг і основним елементом усієї муніципальної діяльності. Вони складають основу для соціальних і економічних відносин між жителями територіальних громад. Особливе місце серед цих послуг займають адміністративні послуги, оскільки альтернативи їх надання приватним сектором відсутні, а з якості обслуговування населення у цій сфері мешканці громад роблять висновки про ефективність роботи органу місцевого самоврядування загалом та про професіоналізм його окремих співробітників.

Дослідження у сфері надання муніципальних послуг ведуться в різних напрямках. Зокрема, організаційно-правові аспекти, вітчизняний та зарубіжний досвід надання адміністративних послуг органами публічної влади, зокрема – органами місцевого самоврядування, розглядаються у працях В. Тимошука, І. Коліушка, Н. Васильєвої, О. Васильєвої, Т. Буренко. Види муніципальних та адміністративних послуг, якість їх надання вивчають Д. Сухінін, Т. Маматова, Ю. Шаров, І. Дробуш, А. Ліпенцев, Ю. Куц, К. Костовська та інші дослідники.

Водночас, недостатньо уваги приділено розкриттю поняття муніципальних адміністративних послуг. Відсутнє їх визначення і у нормативно-правових документах. Це ускладнює роботу органів місцевого самоврядування у сфері надання адміністративних послуг, заважає впровадженню відповідних заходів із покращення якості обслуговування населення і потребує детального розгляду.

Метою статті є розкриття сутності муніципальних адміністративних послуг та визначення їх характерних ознак для подальшого використання з формування пропозицій з удосконалення діяльності органів місцевого самоврядування.

В українському законодавстві не надано однозначного визначення терміну “послуга”, його суть залежить від сфери застосування відповідних правових норм. Так, у Законі України “Про захист прав споживачів” № 1023-ХІІ від 12.05.1991 р. визначено, що послуга це діяльність виконавця з надання (передачі) споживачеві певного визначеного договором матеріального чи нематеріального блага, що

здійснюється за індивідуальним замовленням споживача для задоволення його особистих потреб [1]. Законом України “Про здійснення державних закупівель” № 1197-VII від 10.04.2014 р. послуги визначаються, як будь-який предмет закупівлі (крім товарів і робіт), зокрема, транспортні послуги, освоєння технологій, наукові дослідження, науково-технічні (експериментальні) розробки, медичне та побутове обслуговування, лізинг, найм (оренда), а також фінансові та консультаційні послуги, поточний ремонт [2]. У Правилах надання послуг з технічного обслуговування і ремонту колісних транспортних засобів, затверджених Наказом Міністерства інфраструктури України № 615 від 28.11.2014 р., послугою вважається результат безпосередньої взаємодії між виконавцем та замовником і внутрішньої діяльності виконавця для задоволення потреб замовника тощо [3].

Однозначного тлумачення терміна “послуга” не дають також і чисельні дослідники, які використовують його у своїх працях. Так, наприклад, досліджуючи теоретичні аспекти поняття “послуга”, Т. Данилюк, зважаючи на думку інших дослідників, зазначає, що сутність послуги можна розглядати з різних поглядів: як економічну категорію, як вид діяльності, як сферу та як грошовий потік, і зауважує, що найбільшого розповсюдження отримало формулювання послуги саме як економічної категорії [4]. На нашу думку, тлумачення цього терміна з економічного боку може бути використано у нашому дослідженні, оскільки підходи з обслуговування громадян у державному секторі були запозичені з ринкових відносин. З огляду на це, Е. Агабаб'ян визначає послугу як корисний ефект, що виникає у процесі продуктивної праці як цілеспрямованої діяльності. Корисний ефект є не що інше, як сукупність корисних властивостей, які направлені на задоволення певної потреби людини. Л. Хмелевська розглядає послугу як діяльність, яка виконана для задоволення чийось потреб, господарчих або інших зручностей, що надаються будь-кому [5]. Щодо тлумачення послуги як виду діяльності, то вона в цьому випадку розглядається як обслуговування одних фізичних чи юридичних осіб іншими, що задовольняє людські потреби, але це не пов'язано безпосередньо з виготовленням продукції, тобто не має матеріальної форми. Результат діяльності у сфері послуг може бути більш тривалим, аніж деякі матеріальні цінності. Прикладом можуть бути послуги у сфері науки, освіти, культури. Як сферу послуг В. Стаханов визначає комплекс підприємств, установ, організацій і видів діяльності, які зайняті виробництвом всього різновиду послуг, а О. Кочерга зараховує до сфери послуг усі види діяльності, які безпосередньо спрямовані на задоволення особистих потреб людини, на забезпечення її життєдіяльності та її інтелектуального розвитку. Узагальнюючи тлумачення поняття “послуга” багатьма науковцями, Т. Данилюк сформував її таке визначення: “Послуга – це діяльність, яка здійснюється для задоволення певних потреб або інших зручностей, наданих будь-кому” [6].

Дослідники, що вивчають різні аспекти діяльності органів публічної влади, наводять також різні визначення поняття “послуга”. Наприклад, В. Коваленко зазначає, що послуга це особлива споживча вартість процесу праці, виражена в корисному ефекті, що задовольняє потреби людини, колективу, суспільства [7]. Аналізуючи походження поняття адміністративних послуг, В. Тимошук зупинився на такому визначенні послуги: це діяльність щодо задоволення певних потреб особи, і здійснюється ця діяльність за ініціативою особи, на її прохання [8].

При розгляді діяльності органів публічної влади, спрямованої на задоволення потреб та інтересів громадян, необхідно визначити, в чому полягає її відмінність від діяльності з обслуговування населення приватним сектором. В. Коваленко зазначає,

що **публічні послуги** – це публічно-владна діяльність (або її результат), спрямована на реалізацію прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб, здійснювана публічною адміністрацією, а також альтернативними структурами, створеними з ініціативи органів влади у співпраці з громадськими організаціями, та фінансована, переважно, за рахунок коштів державного чи місцевого бюджетів і контролювана органами, які наділені державно-владними повноваженнями [9]. За визначенням І. Дробуш, ці послуги можуть надавати як державні органи, так і органи місцевого самоврядування, а також будь-які інші органи, якщо держава делегує їхнє виконання і забезпечує відповідні ресурси для їх виконання [10]. В. Тимошук публічними послугами вважає всі послуги, що надаються публічним сектором, а також приватним сектором під відповідальність публічної влади та за рахунок публічних коштів [11].

Нормативне визначення публічних послуг надається у Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України № 90-р від 15.02.2006 р. Зокрема, у цій концепції зазначено, що послуги, що надаються органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, які перебувають в їх управлінні, становлять сферу публічних послуг. Ці послуги, залежно від суб'єкта, що їх надає, цією концепцією розподіляються на державні та муніципальні послуги. Зокрема визначено, що *державні послуги* надаються органами державної влади (переважно виконавчої) та державними підприємствами, установами, організаціями, а також органами місцевого самоврядування в порядку виконання делегованих державою повноважень за рахунок коштів державного бюджету. А *муніципальні послуги* надаються органами місцевого самоврядування, а також органами виконавчої влади та підприємствами, установами, організаціями в порядку виконання делегованих органами місцевого самоврядування повноважень за рахунок коштів місцевого бюджету [12]. Тобто вирішальним критерієм віднесення публічних послуг до державних чи муніципальних у цьому випадку є джерело коштів, за рахунок яких вони надаються.

Хоча згаданою концепцією дається визначення муніципальних послуг, поняття муніципалітетів або якихось муніципальних утворень Українським законодавством не закріплено. У Політологічному словнику термін “*муніципалітет*” (від лат. *municipium* – самоврядна одиниця) означає одиницю соціально-територіальної структури суспільства, зазвичай місто та його околиці, що має єдину систему управління. Муніципалітет опікується справами місцевого значення, управління здійснюється виборними органами, які уповноважені представляти населення певної адміністративно-територіальної одиниці. Також зазначається, що цей термін вживається у двох значеннях: як принцип самоврядування, що сформувався в період Римської республіки та імперії в провінціях міст, жителі яких отримали римське громадянство і право здійснювати місцеві ініціативи в сфері управління та господарювання, а також для позначення установи, що управляє муніципальною одиницею [13]. М. Баймуратов для використання поняття муніципалітету зазначає, що це виборний орган у системі самоврядування, формований самим населенням, який вирішує певні питання місцевого значення, приймає в цих цілях певні нормативні акти, встановлює місцеві податки і має відповідну власність [14]. В Енциклопедії державного управління Ю. Шаров дає визначення поняття муніципального утворення, і, на його думку, – це населена територія (міське чи сільське поселення), у межах якої безпосередньо або

через виборні органи територіальною громадою здійснюється місцеве самоврядування з метою вирішення питань місцевого значення на основі використання муніципальної власності, формування місцевого бюджету [15].

Щодо розкриття змісту поняття муніципальної послуги Д. Сухінін зазначає, що це – публічна послуга, зокрема адміністративного, управлінського, соціального, житлово-комунального спрямування, що надається під відповідальність і в межах компетенції органу місцевого самоврядування як власне ним, його організаціями, так і з залученням бізнесових та некомерційних структур, діяльність яких з надання послуг зазначеного типу перебуває у сфері координації та контролю органу місцевого самоврядування [16]. За визначенням І. Дробуш, муніципальні послуги є різновидом публічних послуг, які надаються місцевим самоврядуванням з метою реалізації соціальних прав відповідних територіальних громад [17]. В Енциклопедії державного управління муніципальні послуги визначаються як послуги, які надаються в місці проживання людини або поблизу від неї, і забезпечення яких покладається на органи місцевого самоврядування [18]. Але з цим визначенням можна не погодитися, оскільки існують послуги, які громадяни можуть отримувати незалежно від місця проживання або перебування. Крім того забезпечення надання деяких послуг органів місцевого самоврядування може покладатись не лише на ці органи, але й, наприклад, на деякі місцеві державні адміністрації.

В. Тимошук у своїх працях муніципальними визначає послуги, що надаються органами місцевого самоврядування та комунальними підприємствами, установами, організаціями. Водночас дослідник зазначає, що термін “муніципальні” критикується як такий, що не відповідає Конституції України, яка для характеристики місцевого самоврядування користується прикметником “комунальні” (комунальні заклади охорони здоров’я, комунальні навчальні заклади, комунальна власність, комунальні підприємства) [19]. Проте використання прикметнику “комунальні” до усіх послуг, що надаються у сфері місцевого самоврядування, вважаємо, буде недоцільним, оскільки за стереотипами, що склались у громадян, комунальними вважаються лише послуги із вивозу сміття, електропостачання, водопостачання та водовідведення, що значно звужує загальний спектр діяльності у сфері обслуговування мешканців громад. Крім того, згідно із Рекомендацією щодо вироблення політики стосовно перегляду Конституції України в частині територіального устрою держави та місцевого самоврядування (далі – Рекомендація), підготовленої Центром експертизи реформ місцевого самоврядування Ради Європи тощо, деякі з конституційних положень створюють перешкоди реформі децентралізації та зміцненню системи місцевого самоврядування в Україні. Більше того, вони не відповідають положенням ратифікованої Україною Європейської хартії місцевого самоврядування. Зокрема, у Рекомендації критикуються положення ст. 140 Конституції України, згідно із якою базовий рівень місцевого самоврядування зводиться до населеного пункту (села, селища та міста). Водночас, в усіх країнах Європи використовується принцип, при якому базовим рівнем місцевого самоврядування повинен бути муніципалітет і його територія не повинна обмежуватись населеним пунктом. Кордони муніципалітетів повинні бути визначені у такий спосіб, щоб не було територій, які б не входили до складу жодного муніципалітету. Тобто громада має співпадати з муніципалітетом. Серед переваг такої концепції наводяться:

– розширення повноважень органів місцевого самоврядування щодо планування та покращення стратегій розвитку та використання земельних ресурсів

для того, щоб органи місцевого самоврядування були незалежними від державних адміністрацій;

– збільшення податкової бази місцевого самоврядування як власного ресурсу муніципалітету [20].

Що стосується районних та обласних рад, то вони, відповідно до вищенаведеної концепції, хоча і є органами місцевого самоврядування, проте не належать до муніципалітетів. Муніципалітетами можна вважати сільські, селищні та міські ради.

Враховуючи вищевикладене, вважаємо за потрібне уточнити визначення муніципальних послуг, виклавши його у такій редакції: це послуги, що надаються безпосередньо сільськими, селищними та міськими радами (або їх виконавчими органами) під їх повну відповідальність, або надаються державними, комунальними, приватними чи громадськими організаціями, установами, підприємствами та підприємцями за умови повного або часткового фінансування, правового регулювання та контролю такими органами місцевого самоврядування.

Залежно від сфери обслуговування населення, муніципальні послуги можуть бути: житлово-комунальними, побутовими, транспортними, торгівельними, соціальними, видовишно-розважальними, послугами у сфері освіти, охорони здоров'я, культури, фізичної культури та спорту тощо. Крім того дуже важливим різновидом муніципальних та державних послуг є адміністративні послуги. Від того, як налагоджено надання цих послуг, громадяни формують своє уявлення про роботу органів місцевого самоврядування та державної влади взагалі та своє ставлення до окремих посадових осіб цих органів та їх професіоналізму.

Законом України “Про адміністративні послуги” (далі – Закон) визначено, що *адміністративна послуга* – результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону [21]. Але, незважаючи на наявність унормованого визначення цих послуг, органи публічної влади не завжди можуть чітко проаналізувати власну діяльність і виділили групу функцій, що за своєю суттю належать до адміністративних послуг, і забезпечити їх належне надання. Проаналізувавши переліки адмінпослуг, що надаються органами місцевого самоврядування, ми з'ясували, що в однаковому правовому полі однакові за правовим статусом органи місцевого самоврядування декларують надання різних за кількістю та за суттю адміністративних послуг. Часто до таких переліків не належать види діяльності, що за своїми властивостями мають нормативно визначені ознаки адміністративних послуг. При цьому суб'єктами надання адмінпослуг порушуються вимоги Закону щодо належної організації надання таких послуг, а саме: необхідність облаштування зручних умов для обслуговування громадян, зокрема – з обмеженими фізичними можливостями; створення та забезпечення функціонування веб-сайтів, для розміщення повної інформації про порядок надання відповідних адміністративних послуг та інших умов; здійснення прийому суб'єктів звернень не менше 40 годин на тиждень, у зручний для споживачів графік; надання всебічної інформації громадянам про адміністративні послуги; забезпечення збору документів або інформації, що знаходиться у володінні інших державних органів та органів місцевого самоврядування, необхідної для надання адмінпослуг; забезпечення безоплатного одержання суб'єктами звернення у достатній кількості бланків заяв;

надання адмінпослуги у найкоротший термін та за мінімальної кількості відвідувань суб'єктом звернення тощо.

Для запобігання таких порушень, визначення повного переліку власних адмінпослуг, а також з метою налагодження якісного обслуговування громадян, органи місцевого самоврядування при аналізі своєї діяльності повинні враховувати характерні ознаки адміністративних послуг, що виникають із нормативного визначення, а саме:

1. Такі послуги надаються лише за безпосередньою ініціативою (заявою) фізичних та юридичних осіб (наприклад: не може вважатись адміністративною послугою підготовка проектів якихось рішень відповідної ради; загальна діяльність з оздоровлення дітей тощо; надання якихось даних за рішенням суду тощо).

2. Надання адміністративних послуг передбачено виключно законами. Не можна вимагати отримання особою певного адміністративного документу, якщо це передбачено лише рішенням якоїсь місцевої ради, і тим більше – вимагати оплачувати надання такого документу (наприклад: деякі міськради використовують своє монополіне становище, впроваджуючи платні послуги з присвоєння поштової адреси об'єктам нерухомого майна [22]). При цьому така процедура на сьогодні не визначена жодним законом).

3. Ці послуги обов'язково є результатом здійснення саме владних повноважень публічних органів влади. Тобто не може бути адміністративною послугою господарського спрямування (наприклад: з копіювання, ламінування якогось документу тощо). Крім того, Законом України “Про адміністративні послуги” була виключена норма щодо можливості надання адмінпослуг підприємствами, установами, організаціями, які перебувають в управлінні органів публічної влади. (Необхідно зауважити, що всупереч цій нормі, у процесах децентралізації законами про внесення змін до Законів України “Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців” та “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень”, прийнятих наприкінці 2015 р., повноваження з надання відповідних базових адміністративних послуг було передано від територіальних підрозділів Міністерства юстиції України не тільки органам місцевого самоврядування та місцевим державним адміністраціям, але й нотаріусам і акредитованим суб'єктам – відповідним юридичним особам, що створені розпорядчим актом якогось органу публічної влади.

4. Результатом адміністративної послуги є якийсь адміністративний акт (відповідне рішення, документ або дія органу публічної влади), спрямований на набуття, зміну чи припинення, відповідно до закону прав або обов'язків особи, що звернулася за послугою.

На нашу думку, законодавче визначення адміністративної послуги потребує удосконалення. Існує багато випадків, коли органи публічної влади з якихось причин змушені відмовляти у задоволенні відповідних заяв осіб. При цьому бажаних змін прав та обов'язків у цих осіб не відбувається, але усі задіяні в цьому процесі органи влади все ж таки здійснюють необхідну діяльність, передбачену законодавством про надання відповідних адмінпослуг, з обробки заяв з метою їх задоволення. Тому вважаємо, що при визначенні суті адміністративних послуг, зокрема – муніципальних, необхідно за основу брати не результат здійснення владних повноважень, а діяльність, зокрема, органу місцевого самоврядування з реалізації владних повноважень щодо задоволення певних потреб фізичної або юридичної особи.

При визначенні переліку власних адмінпослуг потрібно також враховувати те, що, згідно із Законом, не можна вважати такими послугами діяльність органів місцевого самоврядування у сферах нотаріальних дій, доступу до публічної інформації, набуття прав на конкурсних засадах тощо.

На сьогодні надання більшості видів адміністративних послуг в Україні (89%) покладається на місцеві державні адміністрації та центральні органи виконавчої влади і їх територіальні підрозділи. А надання адмінпослуг районними та обласними радами взагалі майже не передбачено законодавством. Водночас реформа з децентралізації передбачає передачу певної частини повноважень органам місцевого самоврядування базового рівня, тобто – сільським, селищним та міським радам (муніципалітетам). Крім того, скасування у перспективі місцевих державних адміністрацій у тій формі, у якій вони зараз функціонують, та створення замість них виконкомів районних та обласних рад у процесі реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади призведе до передачі діяльності повноважень створеним органам місцевого самоврядування в об'єднаних територіальних громадах. Певна частина повноважень перейде також районним та обласним радам та їх виконавчим органам, принаймні – до вирішення питання подальшої передачі їх на рівень муніципалітетів. Це також потрібно враховувати при визначенні поняття “муніципальної адміністративної послуги”.

Висновки

Узагальнення теоретичних напрацювань щодо сутності понять “послуга”, “публічна послуга”, “муніципальна послуга”, “адміністративна послуга” тощо дозволило нам сформулювати таке визначення поняття “*муніципальні адміністративні послуги*” – це діяльність сільських, селищних та міських рад (або їх виконавчих органів) з реалізації владних повноважень із метою задоволення потреб фізичних або юридичних осіб у отриманні адміністративного акту (документу або дії), спрямованого на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків таких осіб, відповідно до Закону, за їх заявою. Розкриття сутності муніципальних адміністративних послуг дасть змогу описати технології та процеси їх надання з можливістю розробки практичних рекомендацій щодо їх удосконалення, що є предметом подальших досліджень у цьому напрямку.

Список використаної літератури

1. Про захист прав споживачів [Електронний ресурс] : Закон України № 1023-ХІІ від 12.05.1991 р. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.
2. Про здійснення державних закупівель [Електронний ресурс] : Закон України № 1197-VII від 10.04.2014 р. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1197-18>.
3. Про затвердження Правил надання послуг з технічного обслуговування і ремонту колісних транспортних засобів [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства інфраструктури України № 615 від 28.11.2014 р. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1609-14>.
4. Данилюк Т. І. Сутність поняття “послуга”: теоретичні аспекти / Т. І. Данилюк // Ефективна економіка [Електронний ресурс] : ел. наук. фах. вид. — 2014. — № 8. — Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3247>.
5. Там само.
6. Там само.

7. Коваленко В. В. Курс адміністративного права України [Текст] : підручник / ред. В. В. Коваленко ; Національна академія внутрішніх справ. — К. : Юрінком Інтер, 2012. — 808 с.

8. Адміністративна процедура та адміністративні послуги. Зарубіжний досвід і пропозиції для України [Текст] / авт.-упоряд. В. П. Тимошук. — К. : Факт, 2003. — С. 118.

9. Коваленко В. В. Курс адміністративного права України... — 808 с.

10. Дробуш І. В. Якість муніципальних послуг як критерій ефективності реалізації соціальних прав місцевим самоврядуванням / І. В. Дробуш // Право і суспільство : наук. журн. / Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ ; Всеукр. фонд юрид. науки акад. права В. В. Сташиса ; Київ. нац. ун-т внутр. справ. — Дніпропетровськ : [б. в.], 2013. — № 6-2. — С. 5.

11. Адміністративна процедура та адміністративні послуги. Зарубіжний досвід і пропозиції для України... — С. 119.

12. Про схвалення Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади [Електронний ресурс] : Розпорядження Кабінету Міністрів України № 90-р від 15.02.2006 р. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/90-2006-%D1%80>.

13. Політологічний словник [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://subject.com.ua/political/dict/902.html>.

14. Баймуратов М. О. Муніципальні права людини: теоретико-аксіологічні підходи до визначення та розуміння / М. О. Баймуратов // Юридичний журнал [Електронний ресурс]. — 2012. — № 7. — Режим доступу : <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=3845>.

15. Енциклопедія державного управління [Текст] : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова) [та ін.]. — Т. 5 : Територіальне управління / наук.-ред. кол. : О. Ю. Амосова (співголова), О. С. Ігнатенка, А. О. Кузнецова. — Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ “Magіstr”, 2011. — С. 220.

16. Сухінін Д. В. Муніципальні послуги в системі публічних послуг / Д. В. Сухінін // Актуальні проблеми державного управління [Текст] : зб. наук. пр. — Вип. 3 (21) / редкол. : С. М. Серьогін (голов. ред.) [та ін.]. — Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2005. — С. 262.

17. Дробуш І. В. Якість муніципальних послуг як критерій ефективності реалізації соціальних прав місцевим самоврядуванням... — С. 5.

18. Енциклопедія державного управління... — С. 226.

19. Адміністративна процедура та адміністративні послуги. Зарубіжний досвід і пропозиції для України... — С. 119.

20. Рекомендація щодо вироблення політики стосовно перегляду Конституції України в частині територіального устрою держави та місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.slg-coe.org.ua/wp-content/uploads/2013/11/%D0%A0%D0%84%D1%89%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B3%D0%BB%D1%BD.pdf>.

21. Про адміністративні послуги [Електронний ресурс] : Закон України № 5203-VI від 06.09.2012 р. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>.

22. Про затвердження Положення про Адресний реєстр міста Одеси [Електронний ресурс] : Рішення виконавчого комітету Одеської міської ради № 809 від 28.07.2009 р. — Режим доступу : <http://omr.gov.ua/ru/acts/committee/22248>.

O. Hunenkova

**MUNICIPAL ADMINISTRATIVE SERVICES AS A SPECIFIC ACTIVITY
OF LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES**

This article examines theoretical elaborations of the concepts “service”, “public service”, “municipality”, “municipal service” and “administrative service”. The article identifies features of administrative services and peculiarities of their provision by local self-government bodies. The concept "municipal administrative service" is defined.

Key words: services, municipal services, administrative services, public services, local self-government bodies, governmental bodies, municipality.